

„ŽIVOT JE MASKENBAL“

Prvotni i pradavni smisao pokladnih zbivanja bio je u ljudskoj potrebi da magijom potjera, zastraši, umilostivi prirodne sile. Čovjek je u svojem neznanju i nemoći pred prirodom vjerovao da će bukom, maskiranjem lica, preodijevanjem i razuzdanim ponašanjem potjerati zle sile i demone. Preodijevanje, maskiranje, razuzdano ponašanje glavne su značajke toga razdoblja. **Za malo dijete to je prigoda da okolina prihvati njegovu spontanost, da u igri pobijedi sve što ga plaši i zbunjuje, da bude nakratko ono što bi željelo biti.**

Okolina prihvaća iskazivanje izvornih osjećaja

U jednom dječjem vrtiću djeca su na pitanje:

"Što dijete ne smije raditi i tko mu je to rekao?" - odgovorila:

"Dijete ne smije dirati vatru i olovke koje baca vojska, imati prljave ruke i stavljati ih u usta, ići samo preko ceste, skakati po foteljama, ići samo po mraku, gnjaviti mamu dok radi kolače, reći - neću, piti kavu, piti mnogo soka, razbijati, tući se, vrištati, gristi, štipati, pucati, paliti vatru, plašiti druge..."

To su im rekli roditelji ili su *"sami vidjeli"* da se to ne smije činiti. Zapitajmo se od čega svaka od navedenih zabrana štiti dijete. Za neke ćemo lako naći odgovor: od ozljeda, bolesti, zla koje djetetu mogu nanijeti nepoznate osobe, od toga da ih vršnjaci ili drugi odbiju i ne prihvate.

No ima zabrana koje dijete ne zaštićuju i koje mu ne treba upućivati kao uopćene tvrdnje.

Takve su zabrane npr.:

"Ne smiješ reći – neću.",

"Ne smiješ vikati, vrištati.",

"Ne smiješ se tući.",

"Ne smiješ plašiti druge.",

"Ne smiješ se bojati."

Ako ih već dobije, dijete neke od tih zabrana prekrši kad ga ne vide: viče i vrišti tamo gdje ga ne čuju, potuče se i to skriva pred roditeljima. Neke zabrane slijedi u svojem vanjskom ponašanju, ali u sebi osjeća drukčije. Dijete ne iskazuje protivljenje, ali u sebi govori da to neće, ne iskazuje strah, ali ga osjeća...

O količini, svrsi i smislenosti roditeljskih zabrana ovisi koliko će dijete tijekom svojeg odrastanja ostati izvorno, ostati svoje i koliko će u sebi imati osjećaja krivnje. Osjećaji krivnje mogu umanjiti djetetovu spontanost, otvorenost, intimnost. Stoga se preporučuje povremeno dopustiti djetetu ponašanje koje mu je inače zabranjeno.

Pokladno doba dopušta kršenje mnogih zabrana. Opće ozračje pokladnog razdoblja je obilježeno neredom, zadirkivanjem, iznenadnim događajima, neobičnim ponašanjima. Za dijete je to mogućnost dobiti, prihvatiti i iskoristiti dopuštenje da bude otvoreno, te da zbog socijalnog rizika u koji se upustilo, otvoreno izražavajući svoje osjećaje, ne bude kažnjeno, već shvaćeno.

krivice, strahova.

Igrom je moguće pobijediti ono što plaši i zbunjuje

Kao što su u davna vremena ljudi vjerovali da sve što ne mogu spoznati ima nadnaravnu moć, tako je i dijete sklono pridati posebno značenje svemu čega se boji i čime ne može ovladati. Što dijete više spoznaje uzroke zbivanja oko sebe, što više ovladava svojim ponašanjem, to manje značenja pridaje mističnim i neobjašnjivim pojavama koje ga okružuju.

Na Poklade djetetu treba dati priliku da na različite načine iznese svoje strahove i agresivne porive, te da simbolično ovlada onim što ga plaši, zbunjuje, koči i zaustavlja. Pobijediti simbolično moć vještice, .. odraslih, moć straha, te ovladati njima i ismijati ih, svrha je mnogih pokladnih igara i aktivnosti. Time se dijete lišava neugodnih osjećaja,

Mogu biti ono što želim

dječaka u različite likove iz crtanih filmova, stripova, djevojčice u princeze, balerine ili dobre vile opredmećuje djetetovu potrebu za

Na Poklade je djetetu dopušteno iskazivati u naglašenom i preuveličanom obliku

zamisao o osobnoj moći nad drugima i o osobnoj snazi. Naoko nekreativno maskiranje

stjecanjem samopouzdanja prurušavanjem u ono što predočuje moć za svako

dijete. Za nekoga je to snaga, za nekoga ljepota, dobrota. Za svako dijete je siguran znak moći da makar simbolično može "istući" vješticu, vuka, strašni lik ili bilo koju drugu personifikaciju zla.

Da bi se dijete bez opterećenja moglo maskirati i prepustiti pokladnim igrama i obredima, potrebno mu je dati još jedno, inače neuobičajeno dopuštenje. Tada može biti prljavo i neuredno. Može biti onakvo kakvo inače ne smije biti. Važno je dopuštenje i potrebno ga je izreći. Djetetu treba dati do znanja da u prepuštanju pokladnim igrama ima zaštitu odraslih (roditelja, odgojitelja) i treba mu reći: *"Ništa ne brini, ja znam kako se može oprati i očistiti i pomoći ću ti. Nakon ovih igara i nakon fašnika, bit ćemo dugo čisti i ponovno ćemo se brinuti o svojem tijelu i ponašanju."*

maski, čišćenje prostora u kojem dijete boravi simboličan je završetak pokladnog razdoblja i priprema za ulazak u korizmu, obilježja koja su upravo suprotna.

Čišćenje lica, pospremanje

PORUKE

Pokladno doba pogodno je okruženje koje omogućuje djetetu:

- očitovati izvorne osjećaje radosti, tuge, ljutnje, straha;
- izražavati emocije na spontan način (bez ustezanja) vriskom, cikom, otvorenim i slobodnim pokretima, simboličnom destrukcijom;

- spoznati da ima mnogo mogućnosti za ostvarenje želja i potreba i da može slobodno birati jednu mogućnost između mnogih - onu koja mu najviše odgovara i da to drugi toleriraju;
- uspostavljati ravnotežu osjećaja ovisnosti i potrebe za samostalnošću;
- simbolično ovladati silama zla, pobjeđivati i kažnjavati izvore svojih strahova, nesigurnost;
- ovladavati načinima ponašanja koja ga igrom dovode do zadovoljavanja potreba (za moći, dominacijom, samoostvarenjem) onoliko koliko želi.

"BLAGDANI DJETINJSTVA"
(Maja Gabelica - Šupljika, Mirjana Milanović)
Školska knjiga – Zagreb; 1995.

